

Buitenhek

management *er* consult

Winthontlaan 200
Postbus 85183
3508 AD Utrecht

T 030 287 59 59
F 030 287 59 60

info@buitenhek.nl
www.buitenhek.nl

Triodos Bank:
21 24 95 097
K.v.K. 30135602

Alert4you: een kansrijk businessmodel voor jeugdzorg en kinderopvang

Utrecht, april 2011

Buitenhek Management & Consult

Winthontlaan 200
Postbus 85183
3508 AD Utrecht

T +030 287 59 59
F +030 287 59 60

info@buitenhek.nl
www.buitenhek.nl

INDEX

1. INLEIDING	3
2. ONTWIKKELINGEN KINDEROPVANG ALS DRIJFVEER VOOR SAMENWERKING3	
2.1 BEZUINIGINGEN OP DE KINDEROPVANG	3
2.2 MEER BEREIK EN MEER AANDACHT VOOR ONTWIKKELING JONGE KINDEREN	4
3. ONTWIKKELINGEN JEUGDZORG ALS DRIJFVEER VOOR SAMENWERKING.....	5
3.1 DECENTRALISATIE JEUGDZORG NAAR GEMEENTEN	5
4. DRIVERS VOOR EEN BUSINESSCASE.....	6
4.1 MAATSCHAPPELIJKE DRIVERS VOOR VROEGTIMULERING	6
4.2 ‘COMMERCIËLE’ DRIVERS VOOR JEUGDZORG: BEREIK EN EFFICIENCY	7
4.3 ‘COMMERCIËLE’ DRIVERS KINDEROPVANG: ONDERSCHIEDEND AANBOD EN BINDING PERSONEEL...	8
5. CONTOUREN BUSINESSCASE VROEGSIGNALERING	8
5.1 INLEIDING.....	8
5.2 PRIJS: GEVOLGEN VROEGSIGNALERING VOOR KOSTEN EN TARIEF DAGOPVANG	8
5.3 PRIJS: DEKKING INVESTERING IN VROEGSIGNALERING	9
5.4 PROMOTIE: ONDERSCHIEDEND VERMOGEN	11
5.5 PERSONEEL: COMPETENTIES	12
5.6 VRAAGSTUKKEN VOOR BESLUIT LOKALE BUSINESSCASE.....	12
6. TOT SLOT	13
7. WAARDEVOLLE SIGNALLEN	15
BIJLAGE I. BEREIKCIJFERS KINDEROPVANG	16

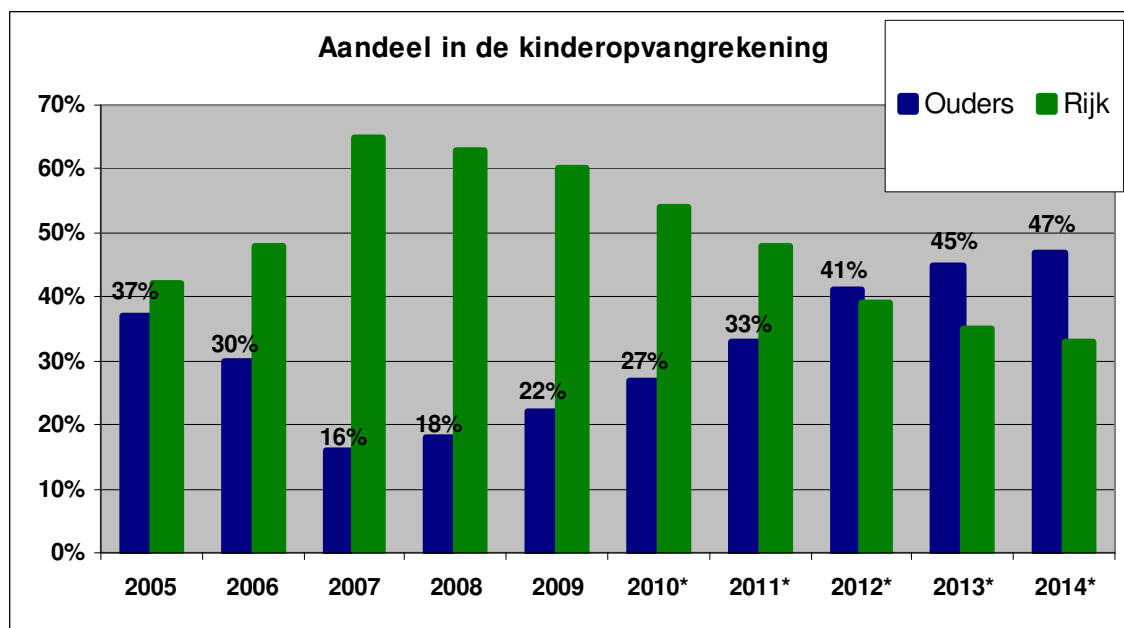
1. Inleiding

Alert4you is een initiatief dat erop is gericht om door meer samenwerking tussen de kinderopvang en jeugdvoorzieningen het signaleren van kansen en problemen bij jonge kinderen te versterken. Om vast te stellen hoe verdergaande samenwerking tussen kinderopvang en jeugdzorg structureel verankerd kan worden is omschreven welke maatschappelijke en bedrijfsmatige drijfveren er voor samenwerking zijn en hoe deze samenwerking structureel gefinancierd kan worden.

2. Ontwikkelingen kinderopvang als drijfveer voor samenwerking

2.1 Bezuinigingen op de kinderopvang

Zowel in de Miljoenennota als in het Regeerakkoord van 2010 zijn bezuinigingen op de kinderopvang opgenomen van in totaal € 1 mld. Door deze bezuinigingen gaan ouders de komende jaren substantieel meer betalen voor kinderopvang. In 2011 betekent dat een kostenstijging voor ouders van gemiddeld 25% (varieert per inkomensgroep). Voor 2012 en daarna staan nog forsere bezuinigingen ingeboekt. In onderstaande figuur een indicatie van de eigen bijdrage van ouders in de kinderopvangrekening:

Bron CPB (2005), OCW (2007, 2009), * Buitenhek (prognoses 2010-2015)

Hogere kosten voor ouders leidt tot vraaguitval. Dat betekent dat de bezettingsgraad onder druk komt. Per regio, per organisatie en zelfs per locatie kunnen de effecten verschillen. Kinderopvang-ondernemers krijgen de komende jaren steeds meer prikkels om zich te onderscheiden. Samenwerking met Jeugdzorg kan dat onderscheidend perspectief bieden.

2.2 Meer bereik en meer aandacht voor ontwikkeling jonge kinderen

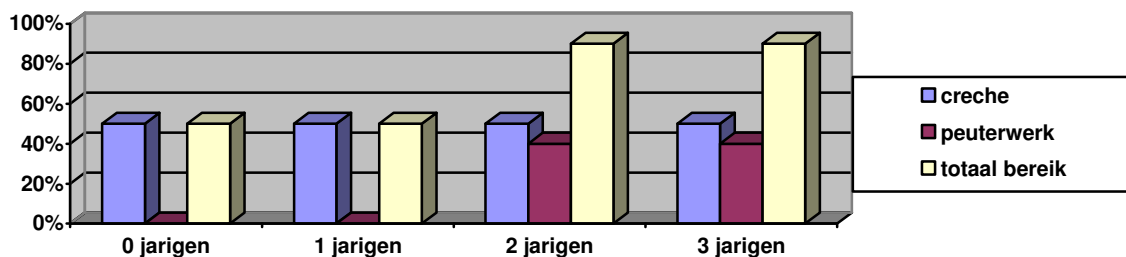
Meer dan de helft van de 0-4 jarigen maakt inmiddels gebruik van een crèche. In 2005 was dat nog minder dan 30%.

% 0-4 jarigen met opvang per einde	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dagopvang	29%	31%	39%	43%	47%	51%

Bron: OCW, SZW

Als we het gebruik van de peuterspeelzaal in deze leeftijdscategorie toevoegen dan blijkt dat 90% van de 2- en 3-jarigen een crèche of peuterspeelzaal bezoekt.

Indicatie bereik per leeftijd van voorschoolse voorzieningen NL (2010)

Daarmee heeft kinderopvang een steeds belangrijkere rol gekregen als platform voor het signaleren van ontwikkelingsknelpunten bij jonge kinderen.

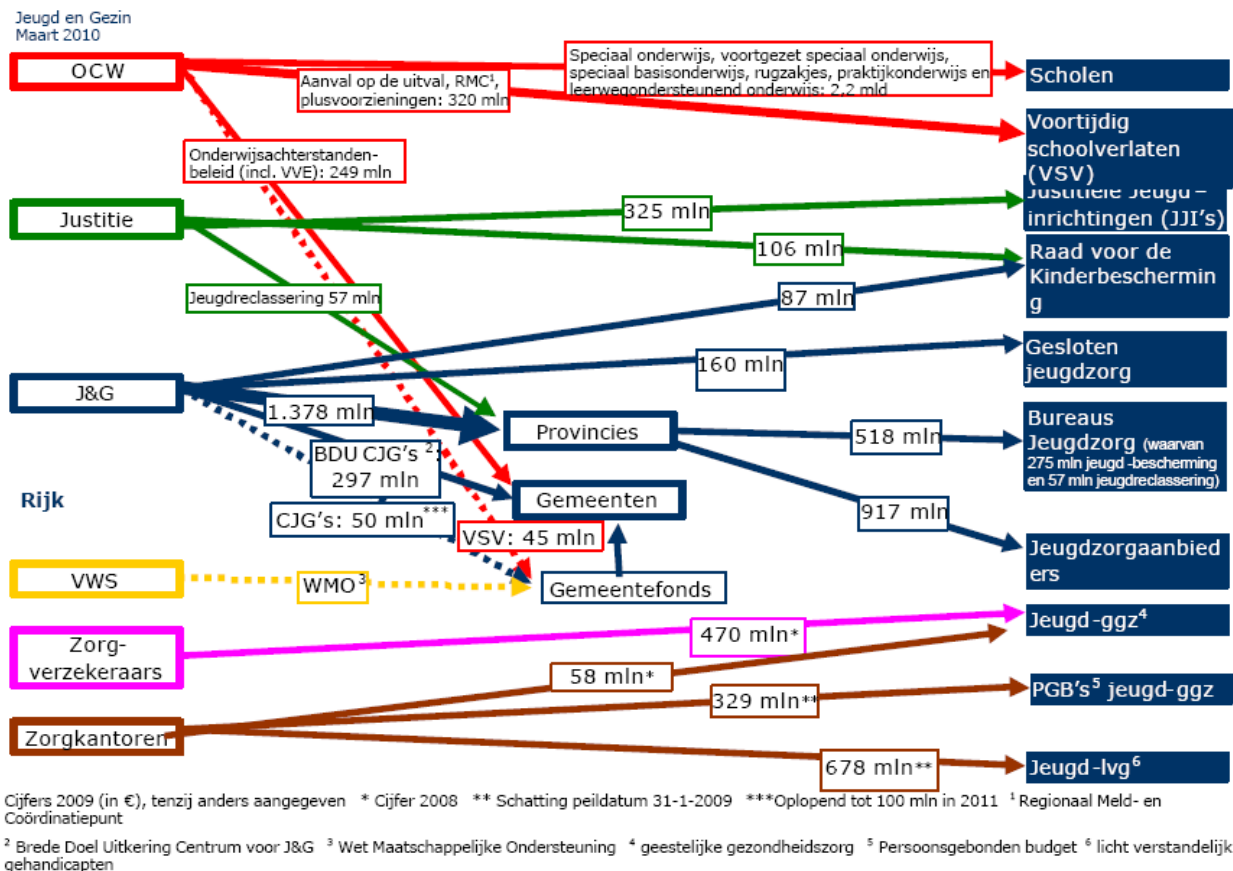
Het wetsvoorstel Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) is in 2010 in werking getreden. Gemeenten hebben daarmee een inspanningsplicht gekregen om jonge kinderen met risico's op taal- en ontwikkelingsachterstanden een voor- en vroegschoolse aanbod aan te bieden. Het rijksbeleid is er op gericht om in de voorschoolse periode alle doelgroepkinderen te bereiken met een programma voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Gemeenten zoeken steeds meer samenwerking met kinderopvang en peuterwerk om de risico's op ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen eerder te kunnen signaleren en aan te pakken. Tot nu toe richt die inspanning zich met name op taalachterstanden. Door samenwerking met Jeugdzorg kan de scope van vroegsignalering en - stimulering bij de kinderopvang verbreed worden.

3. Ontwikkelingen jeugdzorg als drijfveer voor samenwerking

3.1 Decentralisatie jeugdzorg naar gemeenten

In onderstaande figuur is de huidige complexe en gefragmenteerde financieringswijze van jeugdvoorzieningen weergegeven (Jeugdzorg dichterbij, 2010):

Geldstromen jeugddomein

Het kabinet heeft in het regeerakkoord aangekondigd alle jeugdzorgtaken te decentraliseren naar gemeenten. Dat moet gemeenten in staat stellen de zorg voor jeugdigen doelmatiger en doeltreffender in te richten.

De nieuwe rol betekent dat jeugdzorg aanbieders straks met gemeenten afspraken maken over een samenhangend jeugdzorgaanbod voor jonge kinderen. Doel is om meer jeugdzorg in te zetten op preventie, ondersteuning en ambulante hulp zodat een beroep op dure vormen van zorg kan worden teruggedrongen.

In het advies Opvoeden versterken (prof. dr. T.A. van Yperen en drs. P.M. Stam, 2010) wordt deze visie op de toekomstige rol van jeugdzorg nader uitgewerkt. Opvoeders (ouders, pedagogisch medewerkers, peuterspeelzaalleidsters, leerkrachten, etc.) moeten waar nodig door jeugdzorg

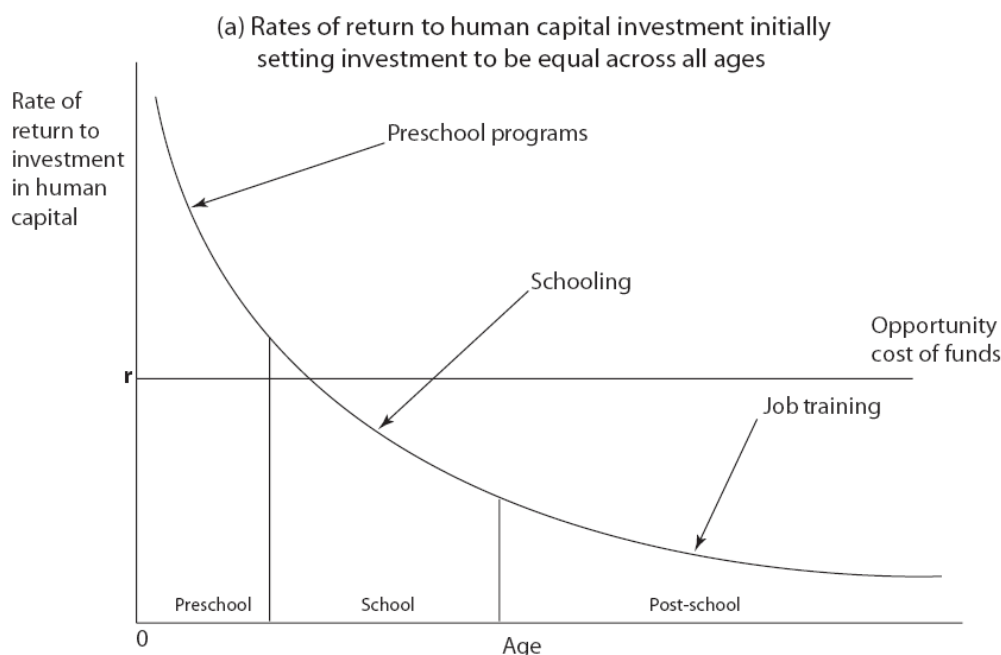
versterkt worden in hun eigen handelingsrepertoire om de ontwikkeling van jeugdigen met alle 'gewone strubbelingen' in goede banen te leiden.

De Alert4you initiatieven lopen vooruit op deze ontwikkeling door vanuit Jeugdzorg ondersteuning aan te bieden aan de kwaliteit van vroegsignalering en -stimulering bij kinderdagverblijven.

4. Drivers voor een businesscase

4.1 Maatschappelijke drivers voor vroegtijdige stimulering

Uit studies blijkt dat interventies op jonge leeftijd kosten-effectiever zijn dan interventies op latere leeftijd. Carneiro en Heckman (2003) hebben dat uitgewerkt in een model dat in onderstaande figuur is samengevat. Hierin wordt duidelijk gemaakt dat hoe vroeger in het leven wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van kinderen, hoe groter de opbrengst is. Er is dus niet alleen een belang voor individuele kinderen en hun ouders maar ook een maatschappelijk economisch belang aan vroegsignalering.

Naar schatting 5% van de jonge kinderen heeft ernstige opvoed- en opgroei problemen. Het aantal kinderen dat binnen deze leeftijdsgroep op dit moment gevonden wordt, is minder dan 1 procent (zie Peter Stam in BBMP, mei 2009). Dat betekent dat vroegsignalering een belangrijke bijdrage kan leveren aan het identificeren en vroegtijdig begeleiden van kinderen met ernstige opvoed- en opgroei problemen.

Op die twee peilers is de businesscase van Alert4you gebaseerd. Het moet bijdragen aan het welzijn en welbevinden van kinderen en hun ouders/verzorgers en daarnaast moet het – voor zover er

overheidsmiddelen mee gemoeid zijn – ook aantoonbaar leiden tot een beter renderende investering van overheidsmiddelen in de vorm van een betere kwaliteit voor hetzelfde geld danwel dezelfde kwaliteit voor een lagere prijs.

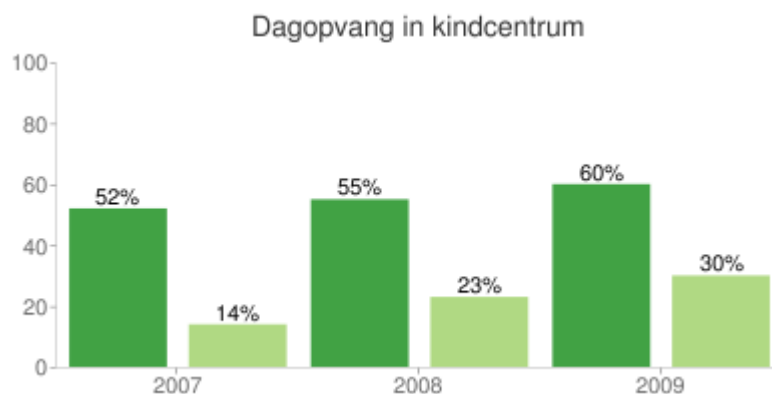
4.2 ‘Commerciële’ drivers voor jeugdzorg: bereik en efficiency

Voor jeugdzorg aanbieders wordt de gemeente in de toekomst het belangrijkste aanspreekpunt als het gaat om financiering. Gemeenten zullen de inzet van jeugdzorg koppelen aan de andere aandachtsgebieden van gemeentelijk jeugdbeleid zoals voor- en vroegschoolse voorzieningen waaronder peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en basisonderwijs.

Jeugdzorgaanbieders die hun beleid willen richten op het versterken van de kwaliteiten van medeopvoeders hebben een belang om prioriteit te geven aan samenwerking met de medeopvoeders die het grootste bereik onder hun leeftijdsdoelgroep hebben.

In de schoolse periode (4-12 jarigen) zijn de medeopvoeders met het grootste bereik onmiskenbaar de basisscholen. Zij kennen immers een volledig dekkend bereik in die doelgroep. In de voorschoolse leeftijdscategorie is de kinderopvang de medeopvoeder met het grootste bereik.

Landelijk bedraagt het bereik van de dagopvang (crèche) 50% van de 0-4 jarigen (2010). Lokaal verschilt dat bereik aanzienlijk zoals blijkt uit onderstaande grafiek:

Percentage 0-4 jarigen op de crèche in Utrecht/donkergroen en in Scherpenzeel/lichtgroen(CBS, 2011)

Naast het gemiddeld hoge bereik van de kinderopvang onder 0-4 jarigen biedt de samenwerking met kinderopvang ook een efficiencyvoordeel. Een gemiddelde kinderopvanglocatie (crèche) biedt dagelijks opvang aan 35 kinderen onder begeleiding van zo'n 6 tot 8 pedagogisch medewerkers. Die concentratie van zowel kinderen als medeopvoeders biedt efficiencyvoordelen in de bijdrage die jeugdzorg kan leveren aan zowel vroegsignalering en –stimulering bij kinderen als bij de overdracht van kennis aan pedagogisch medewerkers.

Verder kan aansluiting en afstemming van het jeugdzorgaanbod bij kinderopvang op sociaal medische indicatie en bij taal- en ontwikkelingsachterstanden bijdragen aan de verankering in het gemeentelijk jeugdbeleid.

4.3 'Commerciële' drivers kinderopvang: onderscheidend aanbod en binding personeel

Hoewel er op enkele plekken in Nederland nog steeds wachtlijsten zijn, is de kinderopvangmarkt op landelijk niveau in evenwicht en ontstaan er steeds meer plekken met overcapaciteit.

Volgens het meest recente wachtlijstonderzoek (ITS, 2011) bedraagt het tekort aan opvangplaatsen in Nederland in 2010 nog slechts enkele procenten. Ook recent onderzoek in G4 gemeenten bevestigt dat wachtlijsten daar in rap tempo verdampen

Bezuinigingen op de kinderopvangtoeslag leiden tot vraaguitval en dat effect (zie o.a. CPB, mei 2008) is ruim voldoende om de resterende wachtlijsten op te lossen.

Dat betekent dat ouders in 2011 en daarna meer keuze uit opvangaanbod krijgen en de concurrentie tussen aanbieders op prijs en kwaliteit toeneemt.

De samenwerking met jeugdzorg op het gebied van het versterken van vroegsignalering kan bijdragen aan verbetering van de prijs/kwaliteit verhouding van het opvangaanbod. Mits dat aanbod goed in de markt gezet wordt kan er voor kinderopvang een commercieel belang ontstaan om Alert4you initiatieven te ontwikkelen om de kwaliteitsperceptie bij ouders te beïnvloeden.

Daarnaast kan het ontwikkelen van vroegsignalering in de kinderopvang een bijdrage leveren aan het binden van personeel door het toevoegen vaardigheden op dit gebied aan het competentie profiel van pedagogisch medewerkers en middenkader in de kinderopvang.

5. Contouren businesscase vroegsignalering

5.1 Inleiding

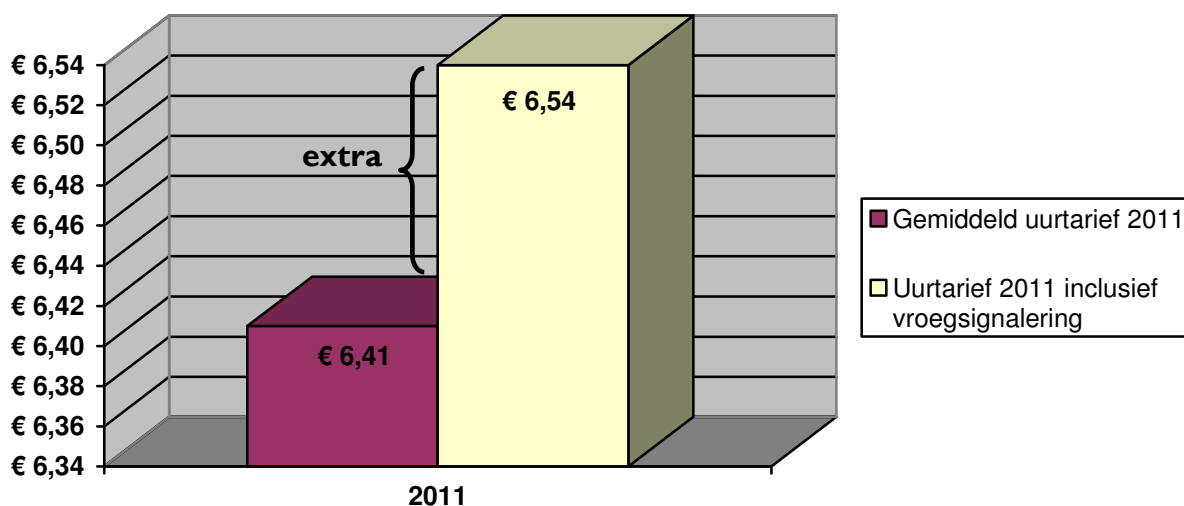
Op basis van de pilots (zie publicatie Samen kunnen we meer, NJI 2010) is vastgesteld dat de investering die kinderopvangaanbieders in vroegsignalering bestaat uit coaching-on-the job of training van de pedagogisch medewerker. Daarnaast wordt geïnvesteerd in instrumenten die kunnen bijdragen aan vroegsignalering en wordt geïnvesteerd in de samenwerking met jeugdzorg die noodzakelijk is voor een effectieve vroegsignalering. In deze rapportage wordt niet nader ingegaan op de inhoud van de pilots maar wordt gekeken naar de afweging tussen kosten en baten die kinderopvangaanbieders moeten maken om tot een besluit over vroegsignalering te komen.

5.2 prijs: gevolgen vroegsignalering voor kosten en tarief dagopvang

Per dagopvanggroep bestaat de personele bezetting over het jaar gemiddeld uit ca. 4 verschillende vaste pedagogisch medewerkers.

Uitgaand van een trainings- of coachingsbudget van € 2.500,- per medewerker en een afschrijvingstermijn van 3 jaar betekent deze investering een kostenpost van € 3.333 per jaar per groep.

Een gemiddelde groep bestaat uit 12 kindplaatsen en de gemiddeld aantal contracturen per kindplaats bedraagt 2.700 (Regioplan 2010). Uitgaand van een gemiddelde bezettingsgraad van 90% betekent deze extra investering een verhoging van het uurtarief met ca. € 0,13 per uur ofwel een kostenstijging van circa 2% (uurtarief dagopvang 2011 bedraagt € 6,41).

5.3 prijs: dekking investering in vroegsignalering

Kinderopvangaanbieders die overwegen te investeren in vroegsignalering volgens de investeringsbedragen die hierboven staan omschreven hebben de volgende mogelijkheden om de kosten van deze investering te dekken:

- doorberekenen in verkooptarieven;
- dekking kosten door verbeteren bezettingsgraad;
- dekking kosten door externe financieringsbronnen.

De keuze voor deze dekkingsmogelijkheden is afhankelijk van de lokale marktomstandigheden en de strategie die de betrokken kinderopvangaanbieder opereert.

Ad a. doorberekenen in verkooptarieven

Het doorberekenen van investeringen in vroegsignalering in de tarieven voor kinderopvang leidt tot een hoger uurtarief. Omdat de meeste uurtarieven voor dagopvang al boven de vergoedingsnorm van de toeslag kinderopvang uitkomen komen de extra kosten volledig voor rekening van ouders.

Op jaarbasis gaat het dan om gemiddeld ongeveer € 130,- per jaar per kind (op basis een afname van 1.000 uur dagopvang per kind per jaar).

Ad b. dekking kosten door verbeteren bezettingsgraad

De kinderopvangaanbieder kan ervoor kiezen de investeringen in vroegsignalering niet door te berekenen in de tarieven. Dan moet kostendekking komen uit verbetering van de bezettingsgraad. Met een investeringsniveau zoals hiervoor aangegeven komt het erop neer dat de kinderopvangaanbieder zijn bezettingsgraad met 2% punten moet zien stijgen om uit de kosten te komen.

Ad c. dekking kosten door externe financieringsbronnen

De kosten van investeringen kunnen ook gedekt worden door andere financieringsbronnen. Zo kan de betrokken jeugdzorgaanbieder uit eigen middelen de inzet van jeugdzorgmedewerkers voor coaching on the job en training van pedagogische medewerkers in de kinderopvang financieren. De jeugdzorgaanbieder kan deze investeringen verantwoorden met het extra bereik onder jeugdigen dat door de investeringen wordt gerealiseerd.

Enkele voorbeelden:

De praktijk in Drenthe bij Yorneo en de Speelwerkgroep:

Jeugdzorgaanbieder Yorneo besteedt jaarlijks € 40.000 aan vroegsignalering bij kinderopvangaanbieder Speelwerkgroep in Meppel. Yorneo financiert dat aanbod uit de provinciale jeugdzorgmiddelen. Verantwoording daarvan gaat via de standaard subsidieverordening met de provincie. Medewerkers van Yorneo bezoeken meerdere malen per jaar alle Drentse dagopvang- en peuterwerkgroepen en beantwoorden vragen van medewerkers, geven zaken aan die opvallen en denken met pm-ers mee over bijvoorbeeld de groepsaankpak en communicatie met ouders. Als een kind opvallend gedrag vertoont dan komt de Yorneo medewerker terug als de ouders toestemming hebben gegeven voor een individuele observatie.

Er maken jaarlijks ongeveer 1.150 kinderen gebruik van het peuterwerk en de dagopvang van Speelwerkgroep.

Dat betekent dat Yorneo met een jaarlijkse investering van ca. € 35,- per kind (of minder dan € 0,10 per uur per kind) deze vorm van vroegsignalering realiseert .

Het komt er grofweg op neer dat deze investering al een efficiencyvoordeel oplevert als deze inspanning van Yorneo en de Speelwerkgroep ervoor zorgt dat er jaarlijks één MKD plek¹ minder bezet wordt.

---

¹ Zie voor onderbouwing o.a. Eindrapport van Deloitte december 2006, Pilot "toets op de normprijzen"

De praktijk in Amsterdam bij Kabouterhuis en Partou Kinderopvang:

Medisch Orthopedagogisch Centrum 't Kabouterhuis en Partou Kinderopvang hebben vroegsignalering voor kinderen op kinderdagverblijven uitgerold. De samenwerking beoogt onder andere het zichtbaar en bespreekbaar maken van het gedrag van kinderen met opvallend gedrag. Een vraag van een pedagogisch medewerker (PM) over opvallend gedrag wordt eerst gescreend door de orthopedagoog van Partou. Zij stelt de Ortho-pedagogisch medewerker van 't Kabouterhuis op de hoogte, die op het dagverblijf de PM ondersteunt in wat zij ziet, hoe schrijft zij het op en hoe deelt zij de info met de ouders, wat is er voor nodig om in actie te komen rondom wat zij ziet. De ondersteuning vanuit jeugdzorg kan onder andere bijdragen om ouders te motiveren om de beschikbare ondersteuning in te zetten.

In totaal investeert 't Kabouterhuis namens de Stadsregio in 2011 in de begeleiding van 41 Kinderdagverblijven binnen het project.

De praktijk in Veenendaal bij Kwink, Trajectum en Reinaerde

Kiekeboe is een samenwerkingsproject in Veenendaal van Kwink Kinderopvang, jeugdzorg Trajectum en gehandicaptenzorg Reinaerde. Kiekeboe is voor kinderen tussen de 0 en 4 jaar, waarbij er vragen zijn over de opvoeding of de ontwikkeling. De kinderen worden gedurende vier maanden geobserveerd en gevolgd, zodat een goed beeld van hun ontwikkeling ontstaat. Doordat de observatiegroep het gebouw deelt met een gewoon kinderdagverblijf, is de drempel laag. Twee ochtenden per week komen maximaal zeven peuters bijeen die dan geobserveerd worden door drie gespecialiseerde medewerkers. Van elke organisatie één. Het programma wordt afgesloten met een advies aan de ouders. Kiekeboe heeft een tripartiete financiering voor dekking van de jaarlijkse exploitatielasten ad € 80.000,-. Vanuit de gemeente Veenendaal betreft het een subsidie van € 25.000,- binnen het subsidiekader van de beleidsopdracht WMO Domein 2 – opgroeien en opvoeden. Het zorgkantoor heeft via het CIZ in 2010 5 indicaties voor behandeling toegekend hetgeen ook € 25.000,- aan lasten dekt.

De resterende dekking van € 30.000,- komt van de Provincie Utrecht (pot 'vrije ruimte').

Er maakten in 2010 19 kinderen gebruik van Kiekeboe.

5.4 promotie: onderscheidend vermogen

Afhankelijk van de marktsituatie kunnen kinderopvangaanbieders richting ouders er enerzijds voor kiezen om expliciet te promoten dat er bij hen aan vroegsignalering gedaan wordt ("wij zijn er vroeg bij als er iets mis is met uw kind").

Anderzijds is het mogelijk om het aanbod vroegsignalering veel minder actief te promoten en meer als logisch onderdeel van het opvangaanbod te profileren ("een groeibericht hoort er bij").

De wijze waarop de samenwerking tussen jeugdzorg en kinderopvang "in de markt gezet wordt" is cruciaal voor de acceptatie van ouders.

5.5 personeel: competenties

Uit de pilots blijkt dat inhoudelijke training of coaching op het gebied van vroegsignalering bij kinderen niet voldoende is voor het effectief gebruik ervan. Naast inhoudelijke kennis is het ook noodzakelijk om te investeren in het trainen van vaardigheden om gesignaleerde problematiek met ouders te communiceren zodat draagvlak ontstaat voor verwijzing of interventies.

5.6 Vraagstukken voor besluit lokale businesscase

Op basis van het voorgaande is het aan de lokale en regionale kinderopvang- en jeugdzorgaanbieders om een besluit te nemen over de implementatie van vroegsignalering in de dagopvang.

Voorafgaand aan die besluitvorming is het van belang in ieder geval de volgende vragen te beantwoorden:

- is er vraag naar vroegsignalering binnen de klanten populatie die de kinderopvang bedient?
- past vroegsignalering binnen de bedrijfsvisie en strategie van de kinderopvangaanbieder?
- welk uitvoeringsmodel (zelf doen of uitbesteden) past het beste bij de markt en bij de eigen organisatie?
- welke financiële consequenties zijn er verbonden aan de invoering en voor welke dekkingsopties (zie 5.2 en 5.3) wordt gekozen?
- welke mogelijkheden biedt de lokale jeugdzorgaanbieder om vroegsignalering te ondersteunen en welke samenwerkingsafspraken kunnen er gemaakt worden?

6. Tot slot

In de publicatie [Samen naar de kinderopvang, handreiking risicokinderen in de kinderopvang, \(2007 JSO, expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding\)](#) wordt een overzicht gegeven van de praktische vraagstukken die zich opdringen als kinderopvangaanbieders zich richten op kinderen die specifieke zorg en begeleiding nodig hebben.

Op de website www.samennaardekinderopvang.nl zijn verschillende vormen van opvang voor kinderen die meer nodig hebben dan de reguliere dagopvang beschreven.

Extra begeleiding van kinderen in de dagopvang wordt op uiteenlopende manieren vormgegeven. In algemene zin gaat het om opvang en begeleiding van kinderen die zonder extra maatregelen of begeleiding niet in de reguliere dagopvanggroepen zijn op te vangen, ook wel pluskinderen genoemd. Soms worden aparte groepen met alleen pluskinderen samengesteld maar ook wordt geïntegreerde opvang opgezet waarbij pluskinderen worden geplaatst in een reguliere dagopvanggroep met extra maatregelen.

Die maatregelen kunnen zijn: kleinere groepsgrootte, meer of hoger gekwalificeerde begeleiding op de groep, extra (externe) ondersteuning vanuit jeugdzorg.

Niet alle kinderopvangaanbieders zullen inzetten op de zogenaamde plusopvang waarbij elementen van jeugdzorg worden geïntegreerd in het basisaanbod om een bredere doelgroep kinderen en hun ouders te bedienen. Dat hangt ook samen met het feit dat de profilering “kinderopvang, ook voor kinderen die extra zorg en aandacht nodig hebben” niet in de marktbenadering van alle kinderopvangaanbieders past.

Dat kan veranderen in de komende jaren door het verdampen van wachtlijsten in de kinderopvang (www.netwerkbureaukinderopvang.nl/data/bin/4ae84926893dd_Onderzoek%20Ed%20Buitenhek.pdf) en de behoefte van meer kinderopvangaanbieders om een bredere doelgroep te bedienen. Vooralsnog is het voor het verbreden van de basis van belang om een zo groot mogelijke doelgroepbasis te bereiken.

De kosten van reguliere dagopvang bedragen gemiddeld ongeveer € 18.000 per fulltime kindplaats per jaar. De kosten van en medische kleuterdagverblijf bedragen ongeveer het dubbele daarvan.

Dat kostenverschil wordt veroorzaakt door de kleinere groepsgrootte (7 tot 8 versus 11 tot 12 kinderen in reguliere dagopvanggroepen) en meer en hoger gekwalificeerde begeleiding op de groep.

Het is uiteraard van belang voor de extra begeleiding dekkende financiering te verzorgen.

Voor passende vormen van financiering wordt verwezen naar de site www.kinderopvangextra.nl

Daar staat een overzicht van de mogelijkheden om een aanbod in het tussengebied tussen reguliere dagopvang en jeugdzorgvoorzieningen vorm te geven en daarvoor de juiste financieringsbronnen te benaderen.

Ook voor plusopvang geldt dat - afhankelijk van de lokale marktsituatie - kinderopvangaanbieders ervoor kunnen kiezen expliciet te promoten dat er ook plusopvang geboden wordt. Anderzijds is het mogelijk om het aanbod veel minder actief te promoten en meer als logisch onderdeel van het integrale opvangaanbod te profileren.

Het spreekt voor zich dat het aanbieden van geïntegreerde opvang aanvullende eisen stelt aan de personele bezetting. Voor een nadere toelichting op de mogelijkheden om in een adequate personele bezetting te voorzien wordt verwezen naar de publicatie [Samen naar de kinderopvang, handreiking risicokinderen in de kinderopvang, \(2007 JSO, expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding\)](#)

In die publicatie wordt ook verwezen naar de samenwerkingspartners die in beeld komen binnen de jeugdzorg.

7. Waardevolle signalen

Uit de Alert4you praktijk blijkt dat:

- ☐ voor de financiering van vroegsignalering provincies of stadsregio's en in toenemende mate - door de decentralisatie van jeugdzorg - gemeenten in beeld komen;
- ☐ door samenwerking het bereik van vroegsignalering onder 0-4 jarigen een enorme impuls kan krijgen. Enerzijds door de directe signalering van opvallend gedrag door jeugdzorg-medewerkers op de groepen maar anderzijds ook door het versterken van de signaleringscompetenties van de pedagogisch medewerkers van de kinderopvang;
- ☐ in één van de pilots met een jaarlijkse investering gelijk aan één MKD plek de vroegsignalering voor 1.150 kinderen in dagopvang en peuterwerk gerealiseerd kan worden.
Uitgaand van de aanname dat 5% van de jonge kinderen ernstige opvoed- en opgroei-problemen kent (paragraaf 4.1) betekent het dat met die investering meer dan 50 kinderen en hun gezinnen vroegtijdig adequate hulp kunnen krijgen. De kans op het inzetten van zwaardere vormen van hulpverlening neemt daardoor af;
- ☐ de samenwerking tussen kinderopvang en jeugdzorg bij vroegsignalering op zeer gevarieerde wijze kan plaatsvinden waarbij ook de rolverdeling tussen jeugdzorg en kinderopvang varieert. De rolverdeling is mede afhankelijk van strategische keuzes die kinderopvang- en jeugdzorgaanbieders maken;
- ☐ er een gemeenschappelijk belang is voor samenwerking tussen kinderopvang en jeugdzorg is. Jeugdzorgaanbieders zoeken de aansluiting met medeopvoeders in de kinderopvang om een verschuiving te maken van zwaardere naar lichtere vormen van hulpverlening. Kinderopvangaanbieders krijgen door de marktontwikkelingen in de kinderopvang steeds meer behoefte om zich te onderscheiden met een onderscheidend aanbod;
- ☐ er inmiddels succesvolle praktijkvoorbeelden zijn van jeugdzorgaanbieders en hun financiers die investeren in vroegsignalering in samenwerking met de kinderopvang.

Bijlage I. Bereikcijfers kinderopvang

In onderstaande tabel de meest recente landelijke bereikcijfers voor formele opvang voor 0-4 jarigen (bron OCW en SZW):

kinderen in opvang per einde jaar	2007	2008	2009	2010
Dagopvang	293.000	320.000	343.000	376.000
Gastouderopvang 0-4 jarigen	64.000	101.000	106.000	75.000
Totaal kinderopvang 0-4 jarigen	357.000	421.000	449.000	451.000

Populatie per einde jaar	2007	2008	2009	2010
0 t/m 3 jarigen	745.807	738.354	737.359	737.358

Bereik per einde jaar	2007	2008	2009	2010
Dagopvang	39%	43%	47%	51%
Gastouderopvang 0-4	9%	14%	14%	11%
Totaal kinderopvang 0-4	48%	57%	61%	61%

Voor het bereik van de kinderopvang in uw gemeente raadpleegt u www.prognosekinderopvang.nl (gebruikersnaam: nbk , wachtwoord: 2011).